

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 5. Soluuntur obiectiones contra doctrinam præcedentem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

ditatis generatiue in actu secundo, id est, ipsius etiam generationis actualis: & Filius, per rationem termini in actu secundo illius fecunditatis & generationis: id est, per rationem geniti. Et Spiritus sanctus, per rationem spirati. Ratio est quia, ut supra diximus, personae diuinae sunt distinctae realiter inter se, quae personae sunt, habentque personalitates realiter distinctas, alioqui nomen personae non magis posset dici pluraliter de illis, quam nomen Deitatis: id est non magis posset dici plures personae, quam plures Dij. At nulla est distinctio realis in diuinis, nisi inter relatiue opposita. Ergo debet esse relatiua oppositio inter personalitates diuinas, quae tales. Atqui relatiua oppositio non est alia in diuinis, quam oppositio originis, quae est inter principium producentis & terminum productum. Ergo personalitates diuinae debent habere illam oppositionem inter se, & comparari ad inuicem ut producentes & productum. Hoc autem habent ut sunt propria ratio Patris, Filij, & Spiritus sancti, & prout vna est principium & origo alterius in actu secundo. Ergo &c.

39. Prima propositio est de fide. Secunda traditur expressè à Concilijs, & Patribus: ut à Toletano, in professione fidei, ubi sic habet: *Hoc solum numerum infirmant, quod ad inuicem sunt. Et in hoc numero carent, quod in se sunt.* Et à Florentin. sess. 18. Diu. equidem, ubi Ioannes Theologus nemine refragante, sic affirmat: *sola relatio apud omnes Graecos & Latinos Doctores diuina professione personas multiplicat. Ita ut non vlla alia ratione, quam ut relationis, Pater à Filio, ac vna persona ab alia differat.* Et à Cyrillo lib. 7. Thesauri cap. 1. post med. ubi de personis diuinis sic ait, *sola diuersitate relationis, quae diuersis nominibus significatur, nec alia re vlla, distinguuntur.* Et à Boëtio lib. de Trinitate ad Symmachum, in fine, cuius verba haec sunt: *substantia continet unitatem: relatio multiplicat Trinitatem.* Similia tradunt S. August. lib. 5. de Trin. cap. 5. Damasc. lib. 1. de fide cap. 10. & 11. Anselm. lib. de Incarn. Verbi cap. 3. & lib. de processione Spiritus sancti cap. 2. & 4.

40. Quare licet personae diuinae per conceptus confusos & inadaequatos prius concipi possint sub ratione subsistentis aut personae, quam sub ratione relatiui: & prius sub ratione communi relatiui, quam sub ratione speciali talis relatiui, principij vel termini: & prius sub ratione principij in actu primo, quam sub ratione principij in actu secundo, id est, actionis & vsus fecunditatis: ac denique prius in ratione principij vel termini, quam sub ratione talis principij, & talis termini, Patris scilicet vel spiratoris, & Filij aut Spiritus sancti: adaequata tamen & distincte, seu totaliter & expressè, non potest concipi persona

diuina secundum id totum quod substantialiter est, priusquam omnia illa concipiantur. Pater enim substantialiter est sua relatio, & sua generatio actiua: itemque Filius est sua relatio, & sua generatio passiuua. Vterque etiam est substantialiter, quamuis non hypostatice, sua spiratio actiua tam in actu primo, quam in actu secundo. Et denique Spiritus sanctus est sua spiratio passiuua substantialiter & hypostatice. Et quicquid sit de relationibus creaturarum praeter camentibus quas Philosophi ex actione & passione consequi putant, ut accidentia re vel ratione distincta: tamen non ita relationes diuinae, quae sunt substantiales, transcendentales, & subsistentes, constituuntque substantialiter personas Patris, Filij, & Spiritus sancti. Itaque Pater sua relatione est Pater, & persona, & principium agens in actu secundo: nec aliter rectè concipi potest, ut est à parte rei. Similiterque Filius, ipsamet sua relatione est Filius, & genitus, & terminus generationis patris. Item spirator sua relatione est spirator, & spirans, non tamen persona formaliter, ut sic. Ac denique Spiritus sanctus sua relatione est Spiritus sanctus, & spiratus, & terminus spirationis actiuae. Ideoque non oportet in Deo praetelligere generationi personam adaequatè sumptam: neque generationem ut illi aduenientè concipere: aut relationem ut consequentè. Hic enim modus concipiendi imperfectus est, & non conuenit personae diuinae quae per se substantialiter est sua actio, & sua origo, & sua relatio transcendentalis ad terminum sibi relatiue oppositum. Categoriae verò, & consultantur ex actione, hic superfluae sunt, aequè ac in creaturis, ut ostendimus disp. 25. sect. 2.

Persona Patris non debet praetelligi generationi

SECTIO V.

Solum in obiectiones contra actionem precedentem.

41. Contra primam conclusionem obijciunt primò, personam ut sic non esse ad aliud, sed in seipsaistere: ac si aliqua esset persona diuina absoluta, non minus significaretur nomine illo, persona diuina quam nunc tres personae relatiuae. Ergo signum est personam non significare relationem.

Respondet primò, personam, secundum conceptum communem & generalissimum, non esse ad aliud: non tamen repugnare illi, ut aliqua persona, et speciali sua ratione sit ad aliud: & personas diuinas in esse proprio ac speciali tales esse, & constitui proprietatibus relatiuis, quae quamuis relatiuae, sunt tamen substantiuae & constituentibus substantias vltimò terminatas. Res-

Personae nomen non significat relationem

Toletan. Florant. Cyrill. Boetius. August. Damasc. Anselm.

pondeo secundo cum Suare lib. 7. cap. 8. num. 9. si essentia comparetur cum relatione in ordine ad nomen *personae*; significari de formali relationem, non vero essentiam simpliciter: quamvis non expressè sub ratione relationis, sed sub ratione personalitatis confusè conceptæ, & quasi genericè. Sin autem comparentur diversi conceptus eiusdem relationis; videlicet ultimus seu proprius, qui merito formalis dici potest; quia est de relatione ut relatio est; & confusus ac generalis, qui è contrario materialis dici potest: dico formaliter non significari relationem, quia significatur ut modus hypostaticus, & non ut relatio: id est, non secundum proprium & ultimum conceptum relationis: sed secundum generalem, à relatione, & tali relatione abstractum.

Si istes, nomina concreta substantiva non multiplicari in diuinis, nisi significant relationes formaliter & expressè secundum ultimum conceptum relationum: ac proinde dici non posse tres personas, nisi nomen personæ significet formaliter & expressè relationes secundum ultimum conceptum. Respondeo non ita esse. Multiplicantur enim quæcumque metaphysicè abstrahuntur à relationibus realiter distinctis. Ac dici possunt tres entitates, tria entia, tres existentia, tres existentes, tres perfectiones &c. Ergo & tres subsistentia, & tres personæ. Enimvero quicquid abstrahitur à multis inferioribus, id est, à multis realiter in illa ratione; illud rem multa est, & vnum dumtaxat ratione. Quicquid ergo abstrahitur à tribus relationibus diuinis realiter distinctis, illud re ipsa multa est, & ratione tantummodo vnum. Qualis autem sit illa vnitas rationis, vniuoca an analoga, quæstio logica est, & nullius momenti. Ego nihil deesse video ad vniuocationem.

Obijciunt secundo, Personas diuinis non posse intelligi plures & distinctas, nisi intelligantur variæ: & idem esse quod constituit, & quod distinguit. Ergo non constituntur nisi relatiuè, & secundum conceptum relatiuum.

Respondeo non posse quidem personas illas & distinctas concipi conceptu proprio & distinctè differentiarum quibus ab invicem distinguuntur, nisi concipiantur relationes quæ tales: posse tamen conceptu confuso concipi plures personas & distinctas, non concipiendo expressè & propriè illas differentias, nec relationes secundum esse relationum. Ac verum quidem est id quod constituit, distinguere eo modo quo constituit: quia quod constituit rem in sua entitate, constituit eandem in sua vnitate: ens enim & vnum idem sunt: & quod tacitè ens, facit vnum: ac res quæ habet ex eo habet propriam vnitatem, quod est distincta in se, & distincta à qualibet alia. Hoc autem habet per suam ipsius

entitatem; quæ est singulariter id quod est. Quare principium constitutum rei, est etiam distinctiuum eiusdem rei à qualibet alia. Veruntamen sicut concipiuntur personæ, confusè ut constitutæ in esse proprio personali, & tanquam multæ: ita confusè tantum concipiuntur distinctæ, quando non concipiuntur secundum proprias & vltimas rationes Patris, Filij, & Spiritus sancti. Et quamvis nomen personæ ut sic, non dicat expressè relationem, atque ut refert S. Thom. aduertit q. 40. art. 3. non significet distinctionem à rebus eiusdem nature: quia persona non minus esset, quamvis eiusdem nature nulla esset alia persona: ac si per impossibile Deus esset, & trinus non esset, neque esse posset, persona tamè esset: tamè quædo pluraliter loquimur de personis diuinis, designatur distinctio: & quod constituit eas in esse personæ formaliter, id quoque distinguit. Quia sunt tres personæ realiter distinctæ: ergo per tres realiter distinctas personalitates constitutæ. Non sunt autem tres realiter distinctæ, nisi quatenus sunt relatiuè oppositæ. Quare cum significatur ut distinctæ, significantur ut relatiuæ.

Obijciens tertio cum Caietano ad q. 36. a. 2. Relatio Filij non distinguit illum à Spiritu sancto, & tamen onstituit. Ergo falsum est quod iam proxime diximus, idem quod constituit, distinguere. Sic etiam spirans relatio, distinguit Patrem & Filium à Spiritu sancto: & tamen non constituit. Ac denique relatio quælibet non distinguit nisi à suo opposito: & tamen non constituit.

Respondeo, quia de ratione Filij est, ut habeat naturam cum virtute eam communicandi, quæ virtus est fecunditas voluntatis esse patitur de ratione Patris dare naturam cum virtute eam communicandi. Quo patet Filius habere rationem principij ad Spiritum sanctum, & pater etiam. Non quæ dicantur Pater Spiritus sancti: sed quæ sunt vnus spirator Spiritus sancti. Relatio autem spirantis constituit Patrem & Filium in esse spiratoris. Quo etiam modo distinguit eos formaliter à Spiritu sancto. Licet prius distinguantur ab eodem per rationes paternitatis & filiationis, quatenus illæ per se vltèrius tendunt ad aliam productionem, & communicationem, cuius fecunditas in ipsamet ratione Patris & Filij inclusa est. Ideoque per illas quoque opponuntur relatiuè Pater & Filius Spiritui.

Obijciunt quarto Caietan. ibidem, Proprietates Patris prius constituit personam, quam referat. Et tamen non distinguit nisi quatenus refert actu. Ergo alia ratione constituit, & alia distinguit.

Respondeo, impossibile esse ut relatio intelligatur tanquam relatio, nisi intelligatur ut referens formaliter. Neque est aliter referens, quam simpliciter ut relatio. Sed neque etiam est aliter proprietates constitutiuæ personæ, quam refert. Quare

Quæ nomina multiplicentur in Deo.

44

Relatio Filij constituit illum à Spiritu sancto, & tamen relatio constituit Patrem & Filium à Spiritu sancto ab illis.

45

Proprietates Patris prius constituit personam, quam referat.

paternitas v. g. non prius constituit personam in propria & ultima ratione patris, quam illam actus referat. Tametsi potest confuse concipi constituere in ratione generica personae, priusquam concipiatur expressè referre, & constituere in tali esse relativo speciali & proprio primae personae. Quatenus verò constituit in esse illo personae, eatenus etiam distinguit ab iis quae non sunt personae. Quare semper quâ ratione constituit, distinguit.

46. Quocirca quid specialiter contra secundam conclusionem sectionis praecedentis, omnem relationem supponere extremam constituta & distincta. Ergo non illa constituit. Consequenter patet. Antecedens probatur, quia id quod refertur, prius constituitur quam referatur. Ac proinde constituitur per aliquid absolutum. Confirmatur, quia non refertur Deitas, sed persona. Ergo persona est prius quam referatur. Item persona producat, in suo esse personali constituta, est prior origine & ratione, quam persona ab illo procedens. A qua relatio neutro illorum modorum potest esse prior: quia relata sunt simul natura & cognitione. Ergo persona producat non constituitur in suo esse personali per relationem.

47. Relatio transcendentalis non supponit extremam.

Ad primum Respondeo, antecedens esse falsum de relationibus transcendentalibus, quae non supponunt extremam iam constituta & distincta, sed sunt unum extremorum, quod seipso formaliter & ex natura sua refertur ad aliud, estque per se formaliter relatio ad aliud. Ut cognitio ad obiectum, potentia ad possibile, actio ad terminum. Relatio-

ones autem personarum diuinarum sunt transcendentales. Ad probationem antecedentis, eiusque confirmationem, dico id quod refertur per seipsum, non prius constituit in esse, quam referatur. Personae autem diuinae referuntur ad se inuicem per seipsas: quare persona diuina non prius est, aut constituitur in esse, quam referatur.

48. Ad secundum, nego Minorem. Nam persona producat est prior origine, tanquam id à quo est persona producta. Potest etiam esse prior ratione, prioritate à quo: quatenus licet vna non possit cognosci sine alia, adeoque non sit prioritas rationis in quo, potest tamen vna esse alteri ratio ex parte obiecti ut cognoscatur. Sicut omnipotentia potest esse ratio cognoscendi possibilis, iuxta ea quae diximus d. sp. 10. sect. 1. 4. & 5. Sed hæc prioritas rationis potest etiam competere personae productae respectu producentis; quatenus producta potest esse ratio, ex parte obiecti, cognoscendi producentem, sicut effectus potest indicare in cognitionem suae causae. Prioritas verò originis non potest esse mutua: quia persona diuina producta non potest esse à producta, sicut producta est à producente. Ad confirmationem Minoris respondeo, axioma illud, Relata sunt simul natura, & cognitione, dictum esse ab Arist. de categoricis, ut alibi ex usuimus: & quoad similitudinem naturae, falsum esse de transcendentalibus. Quoad similitudinem verò cognitionis, intelligendum esse de similitudine in quo, non à quo: quatenus vnum non potest cognosci sine alio, licet vnum possit cognosci per aliud.

DISPUTATIO

VIGESIMA SEPTIMA

De Notionibus personarum diuinarum

Sectio I. *Quid, & quot sint notionēs personarum diuinarum?*

Sectio II. *Soluntur obiectiones contra doctrinam praepositam.*

Sectio III. *Quomodo notiones personarum diuinarum nobis innotescant, aut possint innotescere?*

DE NOTIONIBUS diuinis agit S. Doctor tota quæst. 32. Et artic. 1. docet impossibile esse per rationem naturalem ad cognitionem Trinitatis personarum diuinarum peruenire. Quia non potest homo per rationem naturalem Deum cognoscere nisi ex creaturis. Creaturae autem ducunt in Dei cognitionem, sicut effectus in causam. Hoc igitur solum per rationem naturalem de Deo cognosci potest, quod competere ei necesse